YMCHWILIAD CRAFFU – TREFNIADAU DIOGELU MEWN YSGOLION

BRÎFF drafft

<table>
<tr><td>A</td><td>
<u>Beth yw'r mater sy'n cael ei ystyried</u>?

Ychwanegwyd yr eitem 'Trefniadau Diogelu mewn Ysgolion' fel eitem ychwanegol i raglen waith blynyddol y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar ôl y gweithdy blynyddol ar gais yr aelodau craffu.

Craffwyd y trefniadau yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 18 Gorffennaf 2024. Cafwyd trafodaeth anffurfiol ar ôl y cyfarfod o ran y posibilrwydd o gynnal Grŵp Tasg a Gorffen neu Ymchwiliad Craffu i'r maes. Daethpwyd i'r casgliad y dylid cynnal trafodaeth bellach yng nghyfarfod anffurfiol y Pwyllgor ar 5 Medi 2024 lle mynegwyd pryder gan yr aelodau oedd yn bresennol ynghylch gweithredu'r trefniadau diogelu o fewn ein ysgolion.

Mae'r Cabinet wedi cymeradwyo a mabwysiadu 'Cynllun Ymateb i Droseddu' yn ei gyfarfod ar 21 Ionawr 2025, sy'n cynnwys ymchwiliadau a gwaith pellach i sicrhau trefniadau diogelu, ymysg amcanion eraill. Mae'r cynllun ymateb yn edrych yn eang ar nifer o wahanol feysydd, ac mae'r ymchwiliad craffu – trefniadau diogelu mewn ysgolion wedi ei gynnwys fel un o'r ffrydiau gwaith yn y Cynllun. Mae'r ymchwiliad yn edrych ar drefniadau diogelu cyfredol mewn ysgolion.

Yn ogystal, yn dilyn trafodaethau cadarnhaol rhwng y Comisiynydd Plant, swyddogion ac Aelodau Cabinet yn Tachwedd, a chyfarfod pellach rhwng y Prif Weithredwr a'r Comisiynydd ar y 9fed o Ragfyr, gwahoddwyd y Comisiynydd i roi mewnbwn i'r Cynllun Ymateb a chynnig i'w swyddogion fod yn rhan o'r drefn i fonitro cynnydd ar y gwahanol ffrydiau gwaith. Mae'r drafodaeth honno'n parhau ac yn drafodaeth gadarnhaol iawn.
</td></tr>
<tr><td>B</td><td>
<u>Nod yr Ymchwiliad</u>

Y prif gwestiwn i'w gyfarch fydd:

'A yw trefniadau diogelu yn ysgolion y sir yn briodol ac yn cael eu gweithredu'n gyson? '

Bwriedir gwneud hyn trwy ofyn y cwestiynau allweddol canlynol:

<u>Gwaith ymchwil a sefydlu ffeithiau:</u>

Beth yw'r gofynion gan gynnwys arweiniad mewn cylchlythyrau a chanllawiau ynghylch 'gofynion diogelu' mewn ysgolion?
(Gwasanaethau Cyfreithiol)
Beth yw trefniadau diogelu ar gyfer ysgolion yng Ngwynedd? (Arbenigwyr mewnol y Cyngor ym maes diogelu, Adran Addysg ynghylch polisïau diogelu)
Sut mae'r cydweithio rhwng ysgolion/yr Adran Addysg a'r Adran Plant yn gweithio? (Arbenigwyr mewnol y cyngor – Adran Addysg a'r Adran Plant + ymatebion holiadur i ysgolion)
Beth yw canfyddiadau/barn Estyn (y rheoleiddwyr yn y maes) ar drefniadau yn ysgolion Gwynedd? (trefniadau'r Awdurdod)

</td></tr>
</table>

DRAFT

	• A oes esiamplau o ymarfer da yn genedlaethol, a sut y byddai trefniadau diogelu o'r radd flaenaf yn edrych mewn ysgolion? (hy sut y gellir sicrhau trefniadau da). • Beth mae'r ysgolion yn ddweud am eu trefniadau diogelu a'r gefnogaeth gan yr awdurdod – a oes themâu penodol? (*canlyniadau holiadur blynyddol gan yr ysgolion*) <u>Sampl o ysgolion</u> • Sut mae'r trefniadau yn gweithio yn ymarferol yn yr ysgolion? Rhoi'r ffocws ar yr ysgolion penodol a ganlyn: 6 ysgol gynradd (o'r 78) 3 ysgol uwchradd (o'r 12) 1 ysgol dilynol (o'r ddwy) 1 ysgol arbennig (o'r ddwy) • Beth yw canfyddiadau/barn Estyn (y rheoleiddwyr yn y maes) ar drefniadau yn ysgolion Gwynedd? (*Trefniadau'r ysgolion o'r sampl*) • Beth mae'r ysgolion eu hunain yn ddweud am eu trefniadau diogelu? – (*holiadur blynyddol diogelu ysgolion*) <u>Ymweliadau:</u> Siarad gyda Llywodraethwyr (gan gynnwys y Llywodraethwr dynodedig diogelu), Pennaeth a Staff (gan gynnwys y Swyddog dynodedig diogelu) ym mhob lleoliad.
C	<u>Cefndir</u> Dogfennau cefndirol - Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2020 - Arweiniad atodol ar gyfer arolygu Diogelu gan Estyn - Adroddiad Estyn 2023 – am yr awdurdod - Polisi Diogelu Cyngor Gwynedd - Cylch Gorchwyl y Panel Strategol Diogelu a'r Grŵp Gweithredol - Polisi Enghreifftiol Diogelu Plant yn Ysgolion Gwynedd - Adroddiadau/Polisïau Diogelu ar gyfer yr ysgolion yr ymwelir â hwy - Adroddiadau diweddaraf gan Estyn - Holiadur blynyddol 'diogelu ysgolion'
CH	<u>Casglu Tystiolaeth</u> - Arbenigwr Allanol yn y maes - Arbenigwyr Mewnol y Cyngor yn y maes ○ Swyddogion diogelu (Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol, Pennaeth Plant a Chefnogi Teuluoedd, Tîm Derbyn (Adran Plant), Pennaeth Cynorthwyol Diogelu ac Ansawdd - Adran

DRAFFT

	Plant; Arweinydd Ansawdd Diogelu a Llesiant, Swyddog Diogelu a Llesiant Addysg - Adran Addysg) o Pennaeth Addysg o Gwasanaethau Cyfreithiol - Mewn 11 ysgol o Llywodraethwyr (Llywodraethwyr cyfrifol/dynodedig am faes diogelu) o Pennaeth o Aelod staff gyda chyfrifoldeb diogelu dynodedig o fewn yr ysgol o Staff
D	<u>Dadansoddiad</u> - Pwyso a mesur tystiolaeth a gasglwyd gan y rhai a gyfwelwyd - Ystyried gwybodaeth ymchwil a gwybodaeth cefndir
DD	<u>Llunio'r Adroddiad</u> - Nodi a thystiolaethu'r prif ganfyddiadau - Nodi argymhellion ar gyfer allbynnau tymor byr - Nodi argymhellion ac allbynnau tymor hwy - Trafod a chytuno'r Adroddiad drafft gydag arweinwyr y gwaith o fewn y Cyngor - Cyflwyno'r Adroddiad Terfynol drafft i'r Pwyllgor Craffu am sylwadau a chadarnhad - Cyhoeddi'r Adroddiad Terfynol
E	<u>Cynllun Gweithredu</u> - Cabinet/Aelod Cabinet/Adran Addysg i lunio cynllun gweithredu mewn ymateb i'r argymhellion - Gwahodd yr Aelod Cabinet Addysg a swyddogion i drafod y cynllun gweithredu ar y cyd gyda'r Craffwyr
F	<u>Tracio Cynnydd</u> - Diweddariad i alluogi'r craffwyr i asesu cynnydd
FF	<u>AMSERLEN</u>

	Beth	Arwain	Dyddiad
1	Mabwysiadu'r Brîff	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi	13 Chwefror 2025
2	Cyfarfod Cyntaf Aelodau'r Ymchwiliad - Cyd-destun – Aelod Cabinet Addysg, Pennaeth Addysg, Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Gwasanaeth Cyfreithiol - Dewis ysgolion i'w cynnwys yn y sampl	Aelodau'r Ymchwiliad a'r Swyddog Arweiniol	10 Mawrth 2025

DRAFFT

3	Cyfarfod i ystyried trefniadau diogelu mewn ysgolion a threfniadau'r Awdurdod	Aelodau'r Ymchwiliad a'r Swyddog Arweiniol	17 Mawrth 2025
4	Cyfarfod i ystyried: - Barn Estyn ar drefniadau'r Awdurdod - Ymarfer da - Ymatebion ysgolion i gwestiynau am y maes diogelu yn yr holiadur blynyddol gan yr Awdurdod	Aelodau'r Ymchwiliad a'r Swyddog Arweiniol	31 Mawrth 2025
5	Ystyried adroddiadau/gwybodaeth am yr ysgolion yn y sampl a llunio cwestiynau ar eu cyfer	Aelodau'r Ymchwiliad a'r Swyddog Arweiniol	7 Ebrill 2025
6	Ymweld â'r ysgolion (11 ysgol)	Aelodau'r Ymchwiliad a'r Swyddog Arweiniol	Mai / Mehefin / Gorffennaf 2025
7	Cyfarfod i drafod yr ymweliadau	Aelodau'r Ymchwiliad a'r Swyddog Arweiniol	Awst 2025
8	Cyfarfod i lunio canfyddiadau ac argymhellion drafft	Aelodau'r Ymchwiliad a'r Swyddog Arweiniol	Medi 2025
9	Dadansoddiad ac Adroddiadau drafft	Aelodau'r Ymchwiliad a'r Swyddog Arweiniol	Hydref 2025
10	Adroddiad Drafft Terfynol - Cyfarfod i rannu drafft terfynol adroddiad yr ymchwiliad craffu gyda'r Pennaeth Addysg a'r Aelod Cabinet	Aelodau'r Ymchwiliad Swyddog Arweiniol Cyfarwyddwr Corfforaethol	Tachwedd 2025
11	Cyflwyno'r adroddiad drafft i'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi	Cadeirydd yr ymchwiliad	11 Rhagfyr 2025

DRAFFT